

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่ประเทศจะสามารถพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้โดยผลสมความมุ่งหมายนั้นย่อมจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างเป็นส่วนประกอบ ที่สำคัญคือ ทรัพยากรด้านการเงินและทรัพยากรมนุษย์ ประเทศไทยมีทรัพยากรด้านการเงินค่อนข้างจำกัด ดังนั้น ในการพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องอาศัยหลักการใช้ประโยชน์ทรัพยากรมนุษย์ให้เต็มที่ อาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาประเทศของไทยจะสำเร็จลุล่วงไปได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ โดยจำเป็นต้องสร้างกำลังคนที่มีความรู้ และมีทักษะในการประกอบการทำงานในปริมาณที่พอเพียงกับความต้องการของประเทศ และการที่จะได้กำลังคนที่มีความรู้และทักษะตามความต้องการดังกล่าวย่อมต้องอาศัยระบบการศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพทุกระดับการศึกษา¹

การพัฒนาคนเป็นนโยบายที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ และการพัฒนาการศึกษาจะต้องเร่งให้ทันกับความต้องการของประเทศและจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ซึ่งหมายถึงว่าจะต้องเพิ่มทั้งจำนวนโรงเรียน ห้องเรียน ครู และอุปกรณ์การศึกษาที่จำเป็น ในปัจจุบันปัญหาเรื่องงบประมาณการศึกษาซึ่งมีอยู่จำกัด ทำให้ไม่สามารถจัดการศึกษาสนองความต้องการของประชาชนและทางเศรษฐกิจของประเทศได้ ในปัจจุบันนี้ประชาชนต้องการการศึกษาที่สูงขึ้น แต่ขณะเดียวกันประชากรของประเทศที่เพิ่มขึ้นรวดเร็ว เมื่อเทียบกับความต้องการของการศึกษาก็ยังงบประมาณที่ได้รับแต่ละปีแล้วจะเห็นว่าไม่ได้สัดส่วนกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ แผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515 - 2519.

ปัญหาเรื่องงบประมาณเพื่อการศึกษาเป็นเรื่องที่แก้กันไม่ตก² นอกจากปัญหา
งบประมาณไม่พอแล้วยังมีปัญหาการจัดสรร และการใช้งบประมาณเพื่อการศึกษาที่ได้ยอดเต็ม-
เม็ดเต็มหน่วย การใช้วิธีจัดสรรงบประมาณการศึกษาที่ทำกันอยู่มาจนถึงปัจจุบันนี้ เป็นช่อง
โหว่สำคัญทำให้การจัดการศึกษาค่าเงินไปโดยไม่มีนโยบายหรือหากจะมีอยู่บ้างก็ไม่ค่อยเป็นไป
ตามนโยบาย หรือตามโครงการขยายและพัฒนาการศึกษา ดังนั้น การจัดการศึกษาแต่ละแห่ง
จึงมักออกมาในรูปแบบต่างฝ่ายต่างสาวต่างฝ่ายต่างทำแม่ในกระทรวงทบวงเดียวกัน นอกไปจาก
นี้แล้วจะเห็นได้ว่า จากสถิติงบประมาณด้านการศึกษาว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี เมื่อเทียบกับ
งบประมาณรายจ่ายของประเทศ เช่น ในปี พ.ศ. 2510 เป็น 15.5 เปอร์เซ็นต์ และขึ้นเรื่อย
มาเป็น 19.1 เปอร์เซ็นต์ ในปี 2515

การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษาสาขาพาณิชยกรรม ของกรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ อันประกอบด้วย วิทยาลัยพาณิชยการพระนคร วิทยาลัยพาณิชยการธนบุรี
วิทยาลัยพาณิชยการ เขตพูน วิทยาลัยพาณิชยการบางนา วิทยาลัยพาณิชยการพระนครศรีอยุธยา
และวิทยาลัยพณิชยการพิษณุ ซึ่งสังกัดกรมอาชีวศึกษา ได้รับเงินงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการ
ดำเนินการจากงบประมาณแผ่นดินจะทำให้ได้ทราบว่ารัฐจะต้องเสียค่าใช้จ่ายต่อหัวเป็นเงิน
ปีละเท่าใด และตัวนักศึกษาจะต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนเท่าใดในหนึ่งปี จากการทราบค่า
ใช้จ่ายต่อหัวของนักศึกษานี้จะเป็นแนวทางส่วนหนึ่งให้การจัดสรร เงินงบประมาณมีประสิทธิภาพ
และช่วยในการวางแผนการศึกษาค้นพาณิชย์การ นอกจากนั้นยังจะเป็นแนวทางประกอบการ
พิจารณาของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานของตนเข้าศึกษาค้นพาณิชย์การว่าจะต้องเสียค่าใช้จ่าย
ประมาณปีละเท่าใด

² นงเยาว์ กาญจนจारी " การศึกษากับการพัฒนาสังคม ปัญหาสังคม "

วารสารคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 4 (กุมภาพันธ์ - มีนาคม, 2517), หน้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. หาค่าใช้จ่ายรายหัวนักศึกษาพันธชยการของสถาบันการศึกษา (Institutional Cost) ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายรวมโดยมิได้แบ่งแยกระหว่างนักศึกษาภาคเช้า และภาคบ่าย, แผนกวิชาของวิทยาลัยพันธชยการพระนคร วิทยาลัยพันธชยการธนบุรี วิทยาลัยพันธชยการเขตพณ วิทยาลัยพันธชยการบาง วิทยาลัยพันธชยการพระนครศรีอยุธยา และวิทยาลัยปทุมธานี ดังต่อไปนี้

1.1 ค่าใช้จ่ายค่าน้ำค่าเนินการ (Operational Cost)

1.2 ค่าใช้จ่ายค่านลงทุน (Capital Cost)

2. เพื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายรายหัวนักศึกษาพันธชยการของสถาบันการศึกษา ทั้ง 6 แห่งนี้ ทั้งค่าใช้จ่ายค่าน้ำค่าเนินการ (Operational Cost) และค่าใช้จ่ายค่านลงทุน (Capital Cost)

3. เพื่อหาค่าใช้จ่ายรายหัวของส่วนตัวนักศึกษาพันธชยการ (Student Cost) ทั้ง 6 สถาบัน

4. เพื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษา

4.1 ระหว่างวุฒิการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

4.2 ระหว่างเพศชาย และเพศหญิง

4.3 ระหว่างนักศึกษากางสถาบันทั้ง ๘ สถาบัน

5. เพื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายรายหัวของสถาบันการศึกษากับของส่วนตัวนักศึกษา ทั้ง 6 สถาบัน

สมมุติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีสมมุติฐานการวิจัยดังนี้ คือ

1. ค่าใช้จ่ายรายหัวของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งเท่ากัน เพราะอยู่ภายใต้

สังกัดของกรมอาชีวศึกษาเหมือนกัน การจัดสรรงบประมาณเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน

2. ค่าใช้จ่ายรายหัวนักศึกษาของสถาบันการศึกษาสูงกว่าส่วนตัวนักศึกษา เพราะสถาบันแต่ละแห่งได้รับงบประมาณค่าเนิ่นการจากรัฐบาล นักศึกษาเพียงแต่เสียเงินค่าบำรุงการศึกษาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

3. ค่าใช้จ่ายรายหัวของส่วนตัวนักศึกษาระหว่างสถาบันในระดับอุดมศึกษาเดียวกัน เพราะลักษณะวิชาเรียนคล้ายคลึงกัน แต่แตกต่างกันในระดับวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน เพราะลักษณะวิชาเรียนในแต่ละวุฒิมีความแตกต่างกัน

4. ค่าใช้จ่ายรายหัวของส่วนตัวนักศึกษาชายสูงกว่านักศึกษาหญิง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้ คือ

1. ในการหาค่าใช้จ่ายรายหัวของสถาบันการศึกษา (Institutional Cost) แยกเป็นค่าใช้จ่ายค่าน่าเนิ่นการ (Operational Cost) คัดจากค่าน่าลงทุน (Capital Cost)

1.1 ค่าใช้จ่ายค่าน่าเนิ่นการ (Operational Cost) คัดจากเงิน

2 ประเภท คือ

1.1.1 เงินงบประมาณที่สถาบันทั้ง 6 แห่งได้รับระหว่างปีการศึกษา 2515 ถึง 2518 โดยคิดทั้งนักศึกษาทุกระดับวุฒิ และนักศึกษาภาคเช้ากับภาคบ่ายรวมกัน เพราะนักศึกษาทั้งหมดต่างได้รับงบประมาณจากรัฐบาลเหมือนกัน

1.1.2 เงินบำรุงการศึกษาที่สถาบันเก็บจากนักศึกษาทั้งภาคเช้าและภาคบ่ายนั้น เป็นเงินส่วนหนึ่งที่สถาบันนำไปใช้ในกิจการของสถาบันด้วย

1.2 ค่าใช้จ่ายค่าน่าลงทุน (Capital Cost) คัดจากค่าเสื่อมของครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง เป็นการเสื่อมราคาเนื่องจากการใช้ครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้างร่วมกันของนักศึกษาในสถาบันนั้น ๆ ทั้งหมด

2. การคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัว ส่วนตัวนักศึกษา ที่คิดจากราคาใช้จ่ายของนักศึกษาวิทยาลัยการระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง (ปวส) นั้น ไม่คิดค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) เนื่องจากได้เข้ามาศึกษาในสถานนี้

3. จำนวนนักศึกษาที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นนักศึกษาที่มีรายชื่อทั้งหมดในทะเบียนของวิทยาลัยการทั้ง 6 แห่ง ทั้งภาคเช้า และภาคบ่ายรวมกัน

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัยดังนี้ คือ

1. ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2515 ถึง 2518 ในช่วงระยะเวลา 4 ปีนี้ถือว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงค่าของเงินตรา

2. คำตอบแบบสอบถามของนักศึกษา ถือว่าเชื่อถือได้ และเป็นไปตามความเป็นจริงทุกประการ

3. การที่ไม่คิดค่าเสื่อมราคาของที่ดินในค่านำลงทุน ในทางบัญชีถือว่าที่ดินเป็นทรัพย์สินถาวรที่ไม่ต้องหักค่าเสื่อมราคา เนื่องจากที่ดินมีระยะเวลาใช้ประโยชน์ไม่สิ้นสุด³

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องนี้อาจมีข้อบกพร่องเกิดขึ้นได้ จากสาเหตุต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายตามส่วนตัวนักศึกษา ~~คิดจากราคาค่าของนักศึกษา~~ ในปีการศึกษา 2519 เพียงปีเดียว ดังนั้น ถ้านำไปพิจารณาถึงรายจ่ายในปีอื่น ๆ อาจกลายเคลื่อนไปบ้าง เพราะค่าของเงินตราในแต่ละปีอาจจะแตกต่างกัน

³ พยอม สิงห์เสนห์, การบัญชีทรัพย์สิน (พระนคร : ชวนพิมพ์, 2517)

2. นักศึกษา อาจจะตอบแบบสอบถามคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง เนื่องจากไม่ได้บันทึกค่าใช้จ่ายไว้เป็นหลักฐาน หรือบางคนอาจไม่จริงใจในการตอบ

3. ความคลาดเคลื่อนที่อาจจะเกิดจากการบันทึกเอกสารทางการเงินของวิทยาลัย พณิชยการทั้ง 6 แห่งนั้น อาจมีผลทำให้การวิจัยนี้ไม่ได้ผลสมบูรณ์ตามที่ตั้งใจไว้

4. การหาค่าใช้จ่ายรายหัวทางด้านสถาบันการศึกษา ผู้วิจัยไม่สามารถจะแยกตามระดับวุฒิ และแผนกได้ เพราะทางสถาบันมิได้แยกค่าใช้จ่ายของแต่ละประเภทไว้

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช) หมายถึงผู้ที่ศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 3 ปี หรือหลักสูตรมัธยมปลายสายอาชีพ (มศ. 4,5,6) หลังจากสำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น

นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส) หมายถึงผู้ที่ศึกษาคตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 2 ปี หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ มศ. 4,5,6

สถาบัน 6 สถาบัน หมายถึง วิทยาลัยพณิชยการพระนคร วิทยาลัยพณิชยการ-ธนบุรี วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน วิทยาลัยพณิชยการบางนา วิทยาลัยพณิชยการพระนครศรี-อยุธยา และวิทยาลัยบริหารพิมุข

ค่าใช้จ่ายของสถาบันการศึกษา (Institutional Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายด้านค่าเนิการ (Operational Cost) และค่านลงทุน (Capital Cost) ที่สถาบันเป็นผู้จ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดิน เงินบำรุงการศึกษา

เงินงบประมาณแผ่นดิน เป็นเงินที่ทางสถาบันได้รับจากรัฐบาลในรูปงบประมาณประจำปี เพื่อใช้จ่ายเป็นค่าเงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าซ่อมแซม และงบกลาง

เงินบำรุงการศึกษา เป็นเงินค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ทางสถาบันเก็บจาก นักศึกษาเพื่อชดเชยการตามระเบียบของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งทางสถาบัน นำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของสถาบัน

ค่าเงินเคื่อน หมายถึงเงินที่ใช้จ่ายให้แก่ข้าราชการทุกประเภทเป็นรายเดือน โดยมีอัตรากำหนดไว้แน่นอนในบัญชีที่ใช้จ่ายเงินเคื่อนประจำเดือน ที่กรมบัญชีกลางได้ตรวจสอบอย่างถูกต้องแล้ว

ค่าจ้างประจำ หมายถึงเงินที่ใช้จ่ายให้แก่ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ โดยมี อัตรากำหนดแน่นอนในบัญชีที่จ่ายค่าจ้างประจำ ที่กรมบัญชีกลางได้ตรวจสอบอย่างถูกต้องแล้ว

ค่าจ้างชั่วคราว หมายถึงเงินที่ใช้จ่ายให้แก่ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ

ค่าตอบแทน หมายถึงเงินที่ใช้จ่ายตอบแทนให้แก่ผู้ปฏิบัติงานให้แก่ราชการซึ่ง ประกอบด้วยเงินค่าเช่าบ้าน เงินค่าสอนพิเศษ เงินค่าทำงานล่วงเวลา ค่าจ้างเหมา - ธุรการ

ค่าใช้สอย หมายถึงเงินที่ใช้จ่ายไปในค่านต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ และ ระบายเพื่อทดแทนเกี่ยวเนื่องในการปฏิบัติราชการ

ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษา หมายถึง ระบายที่ใช้ในการซ่อมแซมอาคาร สถานที่ และครุภัณฑ์ต่าง ๆ

ค่าวัสดุ หมายถึง เงินที่ใช้จ่ายเพื่อซื้อสิ่งของ ซึ่งตามปกติย่อมสิ้นเปลืองหรือ สลายตัวในระยะเวลาอันสั้น หรือเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นอย่างอื่น เพราะการใช้หรือบริโภค

การจ่ายงบกลาง หมายถึง เงินค่ารักษาพยาบาล เงินช่วยบุตรครู เงิน ช่วยบุตรลูกจ้าง เงินช่วยการศึกษา เงินสำรองจ่าย

ค่าลงทุน (Capital Cost) หมายถึงค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้

ค่าเสื่อมราคาอาคาร หมายถึงค่าเสื่อมราคาของอาคารสถานที่ที่ใช้ไปใน

ปีการศึกษาหนึ่ง ๆ

ค่าครุภัณฑ์ หมายถึง เงินที่ใช้จ่ายในการซื้อสิ่งของที่มีอายุการใช้งานหรือวัสดุบางอย่างที่มีราคาตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไป แต่ไม่รวมราคาค่าสิ่งก่อสร้างและค่าที่ดิน

ค่าใช้จ่ายส่วนตัวนักศึกษา หมายถึง ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาพลศึกษา ทั้ง 6 แห่ง ในระหว่างปีการศึกษา 2519 เพื่อการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยแบ่งออกเป็น

ค่าที่พักอาศัย ได้แก่ ค่าเช่าบ้าน, ค่าเช่าหอพัก, ค่าเช่าที่พัก
ค่าอาหารประจำวัน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเป็นค่าอาหารตลอดวัน รวมทั้งค่า
เครื่องคั้นควย

ค่าพาหนะประจำวัน ได้แก่ ค่าโดยสารพาหนะต่าง ๆ เกินทางไปกลับสถานศึกษา
ในวันหนึ่ง ๆ

ค่าธรรมเนียมการศึกษา ได้แก่ ค่าบำรุงการศึกษา ค่าลงทะเบียนหน่วยกิตต่าง ๆ
ที่นักศึกษาต้องจ่ายให้สถานศึกษา

ค่าอุปกรณ์การศึกษา ได้แก่ ค่าสมุด ค่ากระดาษสอและเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่เกี่ยว
กับการศึกษา

ค่าเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่นักศึกษาต้องจ่ายไปที่เกี่ยวข้อง
กับ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม

ค่ารักษาพยาบาล ได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลที่อาจ
เกิดขึ้นในระหว่างที่ศึกษาอยู่

ค่าพาหนะไป กลับภูมิลำเนา ได้แก่ ค่าโดยสารพาหนะเดินทางกลับภูมิลำเนา
ของนักศึกษา

ค่าพักผ่อนหย่อนใจและการบันเทิง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการดูภาพยนตร์ ฟังดนตรี
กาหนังสือ และวารสารต่าง ๆ

ค่าบริการส่วนตัว ได้แก่ ค่าใช้จ่ายทางด้าน ค่าตัดผม ค่าเครื่องสำอางค์ สบู่
ยาสีฟัน รวมทั้งค่าวิกีควย

ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการต้อนรับเพื่อนฝูง การกุศล ค่าของขวัญ ค่าใช้จ่ายที่ไม่เข้าประเภทอื่น

ค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) เป็นค่าใช้จ่ายที่เนื่องมาจากการสูญเสียรายได้ที่พึงจะได้ เนื่องจากการศึกษาต่อแทนที่จะทำงาน ทำให้เสียโอกาสที่จะได้รับรายได้ บางทีเรียกค่าใช้จ่ายส่วนนี้ว่ารายได้ที่เสียไป ⁴

ค่าเสื่อมราคา (Depreciation) หมายถึงส่วนแห่งค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน เช่น อาคาร โรงงาน เครื่องจักร เครื่องอุปกรณ์ต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งลดลงเนื่องจากการใช้งาน และค่าที่ลดลงนี้ไม่สามารถที่จะแก้ไขกลับคืนมาได้ด้วยการซ่อมแซม ⁵ ค่าเสื่อมราคานั้นบางทีเรียกว่า " ค่าสึกหรอ "

---

⁴ Richard Parلمان, The Economics of Education : Conceptual Problems and Policy Issues (New York : Mc Grow - Hill Inc., 1973) pp. 14 - 15

⁵ กำนิง ซาญูเลขา, หลักการบัญชีทั้งภาคทฤษฎีและวิธีปฏิบัติ (พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2502), หน้า 435 - 436.